

חמשים ולא נהיר דאי רשב"א בית [ארבעת] סאין קאמר וכדמשמע מפשטא דמלתיה מאי קא מתמהינן אי הכי היינו דר' שמעון בן אלעזר הא חזינן דטובא איכא בינייהו אלא ודאי פשיטא דהאי לישנא לאו דוקא אלא הכי קאמ' שיהא בין הכל בית סאתים, והכי מוכח בירוש' דגרסי התם רשב"א אומר באר שיש לה בית סאתים אינו צריך להרחיק ממנה אלא ראשה ורובה של פרה, אלא על כרחין לישנא דבית סאתים על בית סאתים לאו דוקא ולא קאמ' הכי אלא לומר דבעינן שיהו בית סאתים אלו מרובעות, ולר' יהודה אפי' אריך וקטין דהיינו מאה על חמשים ומ"מ תמהני על לשון הירוש' דקאמר אינו צריך להרחיק משמע דמצרך הוא דלא צריך אבל אי בעי מרחיק טובא, ואף לשון עצמה מוכיח כן דקאמר ולא אמרו להרחיק:

**ולפיכך** אפשר לי לומר דאי בור בלא פסין קאמר כל שאין הבור יתר מבית סאתים ואין הקף הפסין בפני עצמו יתר מבית סאתים שרי דכיון דאדם נותן עיניו בבורו הבור הרי הוא קרפף בפני עצמו וההקף החיצון גם כן קרפף בפני עצמו, ומשום הכי קאמר ר' שמעון בן אלעזר בור בית סאתים אבית סאתים מותר כלומר דוקא בענין זה שהוא מרובע ואע"פ שהוא גדול כל כך אין צריך להרחיק אלא ראשה ורובה של פרה, שלא תאמר כיון שהוא גדול כל כך הרבה בהמות באות שם ואיכא למיחש משום רבוי הבהמות שלא יבא להוציא ברשות הרבים קמ"ל דאפי' הכי שרי, ולפי זה כיון דאסיקנא דבור בלא פסין קאמר בור שהוא באמצע הקרפף אינו ממעט בקרפף ועדיין צריך עיון, ואפשר לדחוק דהכי קאמ' בור בית סאתים אבית סאתים מותר ואע"פ שעדיין צריך להרחיק ונמצא ההקף כולו יתר מבית סאתים הרי אין אותה הרחקה מרובה שלא הצריכו אלא כדי ראשה ורובה של פרה דכיון שהוא דבר מועט וצריך לו מפני תקנת חכמים אין לאסור בשביל כך:

**כאן** וסבירא ליה והא אמר רבה אמר ר' יוחנן ירושלם אלמלא דלתותיה נעולות בלילה. וא"ת ולשני ליה שאני מתני' דאיכא שם ארבע מחיצות, לאו קושיא היא דירושלם נמי שם ארבע מחיצות הוה ביה דהא איכא בשני ראשי המבואות צורת פתח דמהני מדין מחיצה, ואפשר נמי דאיכא קצת פסין בשני צדדי הפתח מכאן מכאן:

**אלא** כאן ולא סבירא ליה. תמהני כיון דלא סבירא ליה מאי אתא לאשמועינן (דאי) ר' יוחנן דאמ' כאן הודיעון כוחן של מחיצות, ונ"ל דהכי קאמ' כאן דוקא הוא דאמור רבנן דלא אתו רבים ומבטלי מחיצתא, ומשום הכי פליגי רבנן עליה דר' יהודה בהא דתניא יתר על כן אמ' ר' יהודה מי שיש לו שני בתים בשני צידי רשות

בפסין גם כן יש לך להקל משום קולת הפסין אע"פ שאינן מוקפין לדירה, ואמר להם זו מחיצה ואלו פסין כלומ' מודינא לכו שאלו היתה מחיצה גמורה שאע"פ שלא הוקפה לדירה הייתי מיקל אבל כיון שאינן אלא פסין אין להקל בהם כל כך. ובהא נמי אתרצא (לא) קושיא אחריתי היאך התירו כאן להרחיק כל שהו אפי' כור ואפי' כורים ואלו במחיצה של חבלים דעדיפא מינה בעינן שלא יהא בית סאתים פנוי, דהכא היינו טעמא משום דאקילו רבנן בפסי ביראות דליהוי הקף דידהו כהקף דירה גמורה:

**גמ'** אבעיא להו ר' יהודה בור ופסין קאמר או דילמא בור בלא פסין קאמר מי אמר' אדם [נותן] עיניו בבורו ולא גזרינן וכו'. תמהני ואפי' לא גזרינן היכי שרי לטלטל בהקף שהוא יתר מבית סאתים, וניחא לי דהכא היינו טעמא דכיון דרבנן אצרוך להרחיק כדי ראשה ורובה של פרה אינו בדין שאותן שתי אמות שהוא מרחיק מפני תקנת חכמים שיהו אוסרות עליו דלא אחמור רבנן כולי האי שתהא תקנתם אוסרת, הלכך הכא ודאי פשיטא דשרי מיהו מבעיא לן אי אית לן למיסר הכא משום גזרת קרפף בעלמא דאדם עיניו במחיצתו או דילמא אמרינן דעיניו בבורו שהוא עושה אותו רחב ברצון עצמו ולא גמר ממחיצתו דמידע ידע דמשום דהני שתי אמות על כרחו הוא עושה אותן מפני תקנת חכמים דמשום הכי אינן אוסרות עליו ומשום הכי אמר ר' שמעון בן אלעזר ולא אמרו להרחיק אלא כדי ראשה ורובה של פרה כל' דכיון שאין אנו מתירין יותר מבית סאתים אלא מפני שהוא מוכרח בכך מפני תקנת חכמים אין אנו [צריכים] להתיר אלא מה שהטילו עליו חכמים בלבד:

**אי** הכי היינו דר' שמעון בן אלעזר איכא בינייהו אריך וקטין וכיון דליכא בינייהו אלא אריך וקטין מיהא שמעינן דבור אינו ממעט כלומר שהוא נמדד עם בית סאתים של קרפף ולא אמר' דנתיב ליה בית סאתים בר מבור, דהא ר' שמעון בן אלעזר בהדיא קאמ' ולא אמרו להרחיק אלא כדי ראשה ורובה של פרה מכלל דבור אינו ממעט ור' יהודה נמי לא פליג עליה אלא באריך וקטין בלחוד אלמא מודה ליה דאינו ממעט, וכן בדין דהא אסיקנא לקמן (כ"ד א') דמים בקרפף כנטעים דמו לענין דכי היכי דנטעים לא מבטלי תורת בית דירה מן הקרפף דהוא הדין מים, ואם כן משמע דכי היכי דנטעים לא ממעטי בקרפף וכדאסיקנא לקמן דבור מים נמי לא ממעט. הרשב"א ז"ל:

**איכא** בינייהו אריך וקטין. פי' הראב"ד ז"ל דלרשב"א שרינן בית סאתים אורך על בית סאתים רוחב והוי בין הכל ד' סאין ולר' יהודה לא שרינן אלא אריך וקטין דהיינו סאתים אורך על סאה רוחב דהיינו מאה על